

Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen

1. Inleiding

- 1.1 Deze Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen beschrijft de principes en doelstellingen die gelden voor het beleggingsbeleid van Stichting Mars Pensioenfonds (hierna "Mars Pensioenfonds"). Deze Verklaring is opgesteld en vastgesteld in overeenstemming met de vereisten van de statuten van Mars Pensioenfonds en de Pensioenwet. De Verklaring is vastgesteld tijdens de bestuursvergadering van 12 december 2019.
- 1.2 Het Bestuur heeft de volgende adviseurs/consultants geraadpleegd voor advies over het meest geschikte beleggingsbeleid voor Mars Pensioenfonds en over het opstellen van deze Verklaring:
  - (a) de actuariële adviseurs van Mars Pensioenfonds, met name over zaken met betrekking tot de naleving van het Financieel Toetsingskader (FTK);
  - (b) De juridische adviseurs met betrekking tot het voldoen aan wet- en regelgeving van dit document;
  - (c) De strategische beleggingsadviseurs van Mars Pensioenfonds, met name op de volgende punten:
    - het soort beleggingen dat Mars Pensioenfonds zal aanhouden;
    - de verdeling van de verschillende soorten beleggingen;
    - de risico's verbonden aan het beleggingsbeleid van Mars Pensioenfonds, inclusief de manieren waarop risico's moeten worden gemeten en beheerd;
    - het rendement dat Mars Pensioenfonds verwacht te behalen met het beleggingsbeleid;
    - de liquiditeit in de beleggingen van Mars Pensioenfonds wanneer het noodzakelijk of wenselijk zou zijn om beleggingen te verkopen (bijvoorbeeld om contanten te genereren om uitkeringen uit hoofde van de pensioenregeling (en) te betalen wanneer deze opeisbaar worden); en
    - de toegestane tactische afwijkingen van het beleggingsbeleid;
  - (d) De tactische beleggingsadviseurs met betrekking tot tactische spreiding van de beleggingen binnen en tussen de liquide beleggingsportefeuilles;
- 1.3 Het Bestuur werkt met gekwalificeerde adviseurs (op hun respectievelijke aandachtsgebieden) om te adviseren, door hun respectievelijke bekwaamheid in en praktische ervaring met financiële aangelegenheden en omdat ze onder toezicht staan van de betreffende toezichthouders in de landen waar ze zijn gevestigd. Het Bestuur gaat er ook vanuit dat deze adviseurs over de juiste kennis en ervaring beschikken met betrekking tot het beheer van de beleggingen voor de pensioenregelingen zoals die door Mars Pensioenfonds worden beheerd.
- 1.4 Mars Pensioenfonds onderneemt geen activiteiten anders dan het beheer van pensioenen (beleggingen).

2. Governance

- 2.1 Het beleggingsbeleid en de implementatie daarvan vallen onder de verantwoordelijkheid van het Bestuur. Het Bestuur zal deze operationele taak nauwlettend en prudent uitvoeren in overeenstemming met deze Verklaring, de van toepassing zijnde bepalingen van de statuten, andere richtlijnen en beleid van Mars Pensioenfonds en toepasselijke wet- en regelgeving.
- 2.2 Het Bestuur is wettelijk verplicht om zich aan de vastgestelde beleggingscriteria te houden, zoals weergegeven in deze Verklaring (voornamelijk die met betrekking tot beleggingsperformance, het vermogen van Mars Pensioenfonds om te voldoen aan zijn verplichtingen om de uitkeringen te betalen, de beheersing van beleggingsrisico's en de geschiktheid en diversificatie van de beleggingen), bij het selecteren, behouden en afstoten van investeringen.
- 2.3 Het Bestuur heeft de operationele en tactische verantwoordelijkheden voor de uitvoering en monitoring van het beleggingsbeleid overgedragen aan een Beleggingscommissie. De Beleggingscommissie rapporteert elk kwartaal aan het Bestuur. Belangrijke strategische beslissingen, zoals een wijziging in de strategische beleggingswijziging of de opname van nieuwe beleggingscategorie, zullen altijd door het Bestuur worden genomen.

3. Doelstellingen

3.1 De doelstellingen van het beleggingsbeleid van Mars Pensioenfonds zijn:

- bescherm en verbeter de dekkingsgraad van Mars Pensioenfonds - d.w.z. de verhouding tussen de marktwaarde van beleggingen en de contante waarde van de verwachte pensioenuitkeringen. Als gevolg van het De-Risking beleid wordt deze doelstelling aangevuld door:
  - bescherming van de eindloonverplichting door de ontwikkeling van een evenwichtig beleggingskader rekening houdend met de ontwikkeling van beide Mars Pensioenfonds - pensioenregelingen;
  - er voor te zorgen dat de beleggingen die in Mars Pensioenfonds worden gehouden, het verwachte rendement en bijdragen van de bijdragende ondernemingen er toe leiden dat Mars Pensioenfonds in staat is om pensioenuitkeringen tijdig uit te betalen, en dat de dekking van de technische voorzieningen van het fonds voldoende is voor de verwachte toekomstige uitkeringen.
- maximaliseren van het rendement uit de beleggingen van Mars Pensioenfonds, met inachtneming van de principes van prudent vermogensbeheer, prudente risicobeperkende strategieën en risicobeheer, en van de risicotoleranties van de fiduciaire ondernemingen;
- zorg ervoor dat de liquiditeit van de beleggingsportefeuille van Mars Pensioenfonds als geheel past bij de verplichtingen van Mars Pensioenfonds;
- zorg voor een passend risiconiveau, rekening houdend met de financiering van Mars Pensioenfonds en de uitvoeringsovereenkomst
- zorg ervoor dat Mars Pensioenfonds prudent vermogensbeheer en risicobeheersing toepast en voldoet aan de documenten van Mars Pensioenfonds en de toepasselijke wetgeving.

Deze doelstellingen vormden de basis van een ALM-studie (asset and liability modelling), waarin een risicobudget met betrekking tot de verplichtingen werd vastgelegd en het beleggingsbeleid werd vastgesteld.

3.2 Het Bestuur heeft op basis van het ontvangen advies bepaald dat de beleggingen van Mars Pensioenfonds voor het grootste deel moeten bestaan uit traditionele beleggingen (beleggingen in aandelen en vastrentende beleggingen) die voldoende liquide zijn. Verder bestaan de beleggingen uit niet-traditionele of alternatieve beleggingen, waaronder private equity, hedgefondsen, onroerend goed en andere beleggingscategorieën, zoals aanbevolen door hun beleggingsadviseurs samen met de beleggingscommissie.

Directe aankopen of verkopen van derivaten zullen worden gebruikt om ongewenste risico's af te dekken en om een efficiënt beheer van de beleggingsportefeuille te vergemakkelijken.

3.3 Het beleid van het Bestuur is om geschikte structuren, middelen en processen te waarborgen, om ervoor te zorgen dat de beleggingen van Mars Pensioenfonds op een goede manier worden belegd in overeenstemming met deze Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen (en een eventuele herziening daarvan van tijd tot tijd) en in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke vereisten.

4. Rendement

4.1 Met betrekking tot de doelstelling van Mars Pensioenfonds om de eindloonverplichting te beschermen door een evenwichtig beleggingskader vast te stellen, is het Bestuur van mening dat, op advies van de beleggingsadviseurs, de doelstelling is om een verwacht rendement te behalen op basis van onderstaande stappen in het De-Risking beleid:

	Stap 1 (Huidige) Diversificatie	Stap 2 LDI	Stap 3: Transitie	Stap 4: Minimum Risk
Rendementsdoelstelling	6,1%	5,7%	3,8%	2,0%
Verandering	-1,2%	-0,4%	-1,9%	-1,8%

De Strategische Beleggingsadviseur heeft in 2018 een ALM-studie uitgevoerd en daaropvolgend het beleggingsbeleid beoordeeld met input van en in overleg met de actuariële adviseur van Mars Pensioenfonds, de beleggingscommissie en het Bestuur.

5. Strategische Asset Allocatie

5.1 Het Bestuur heeft na advies vastgesteld dat haar doelstellingen, voornamelijk met betrekking tot rendement en risico's, het meest waarschijnlijk zullen worden gehaald als het vermogen van Mars Pensioenfonds wordt belegd in aandelen, vastrentende beleggingen, contanten en geselecteerde alternatieve beleggingen. De verdeling tussen deze beleggingscategorieën wordt bepaald in een driejaarlijkse cyclus, na de ALM-studie en op basis van het strategisch advies en de aanbeveling van de strategische beleggingsadviseur. De verdeling van beleggingen binnen / tussen de aandelenportefeuille, obligaties en geselecteerde andere beleggingen wordt van tijd tot tijd bepaald op basis van het tactisch advies en de aanbeveling van de strategische beleggingsadviseur. De strategische beleggingsadviseur bewaakt de performance ten opzichte van benchmarks en bandbreedtes voor verschillende beleggingscategorieën en adviseert en beveelt van tijd tot tijd wijzigingen aan.

5.2. Het dagelijkse beheer van de beleggingen van Mars Pensioenfonds wordt gedelegeerd aan vermogensbeheerders die, waar nodig, onder toezicht staan van een bevoegde autoriteit, zoals FCA, SEC of gelijkwaardig. De keuze voor een vermogensbeheerder wordt nauwlettend en prudent gemaakt, na een zorgvuldige bestudering van hun praktische ervaring, reputatie, risicobeheer en technische capaciteiten.

Mars Pensioenfonds sluit een schriftelijke vermogensbeheerovereenkomst met iedere vermogensbeheerder.

De vermogensbeheerders beheren de beleggingen in overeenstemming met de richtlijnen en mandaten die zijn overeengekomen op het moment van de benoeming en zijn vastgelegd in de betreffende vermogensbeheerovereenkomst.

De strategische beleggingsadviseur, in samenspraak met Mars ETBC, de beleggingscommissie en het Bestuur:

- adviseert bij de selectie van vermogensbeheerders en bij de selectie van beleggingsfondsen en beoordeelt periodiek de afspraken, met inbegrip van maar niet beperkt tot mandaatspecificaties. Dit met het oog op de handhaving van de algehele consistentie met het hierboven uiteengezette beleid van Mars Pensioenfonds; Samen met de beleggingscommissie beslist de adviseur over de benoeming en het ontslag van vermogensbeheerders.
- adviseert Mars Pensioenfonds over de reikwijdte van elk beleggingsmandaat of de reikwijdte van elk beleggingsfonds;
- adviseert over diversificatie van de beleggingen van Mars Pensioenfonds in termen van concentratielimieten in bepaalde subactiva en beleggingscategorieën;
- instrueert individuele vermogensbeheerders van tijd tot tijd over strategische of tactische zaken, binnen het hierboven genoemde algemene kader;
- adviseert Mars Pensioenfonds over de inhoud en het ontwerp van het LDI-programma.

5.3 Het is het beleid van het Bestuur dat er geen sprake mag zijn van beleggingen gerelateerd aan de sponsors.

6. Risicohouding

De risicohouding van de eindloonregeling omvat de risicobereidheid en risicotolerantie van Mars Pensioenfonds voor de eindloonregeling zoals overeengekomen met de sociale partners. De risicohouding voor de eindloonregeling van Mars Pensioenfonds is als volgt:

- Mars Pensioenfonds voert een eindloonregeling uit en een DC-regeling met specifieke kenmerken (MUP / MSP-regeling);
- Voor de Eindloonregeling en het MUP-deel van de MUP/MSP-regeling betalen de sponsors een doorsneepremie. Onderdeel van het premiebeleid is de verplichting voor de sponsors om extra premies te betalen in geval van tekorten bij Mars Pensioenfonds. Als gevolg daarvan is de kans op korten van de opgebouwde pensioenaanspraken in de eindloonregeling klein;
- Beleggingsrisico op de beleggingen voor de eindloonregeling moet worden genomen om de doelstellingen van Mars Pensioenfonds te bereiken. Zowel de sponsors als Mars Pensioenfonds zijn van mening dat het beleggingsrisico wordt beloond met een hoger verwacht rendement;
- De sponsors aanvaarden dat het beleggingsrisico op korte termijn kan leiden tot hoge aanvullende bijdrage in geval van tekorten, omdat de verwachting is dat dit beleggingsrisico op

lange termijn resulteert in hogere rendementen en daarom gemiddeld hogere indexatieresultaten en lagere premies (als gevolg van premiekorting);

- Mars Pensioenfonds aanvaardt dat het beleggingsrisico op korte termijn kan leiden tot een beperkte indexering, omdat de verwachting is dat dit beleggingsrisico op de lange termijn resulteert in hogere rendementen en dus een betere indexatie, inclusief herstel van gemiste indexaties en kortingen.

6.1 Risico houding voor de Eindloonregeling: korte termijn

De risicohouding voor de korte termijn wordt uitgedrukt in termen van de vereiste dekkingsgraad. Vóór de invoering van het de-risking beleid waren de onder- en bovengrens voor de vereiste dekkingsgraad 125% en 140%. Dit was in overeenstemming met de marktomstandigheden eind 2017 en de bandbreedtes voor het verschillende beleggingsbeleid. Vanwege het groeiende aandeel van de MUP / MSP-verplichting (waarvoor een buffer van 1% van toepassing is) in de totale verplichting, zal de totale vereiste dekkingsgraad afnemen. Samen met de implementatie van het De-Risking beleid is de volgende risicohouding op korte termijn voor de eindloonregeling als volgt vastgesteld:

Beleggingsbeleid	Ondergrens vereiste dekkingsgraad	Bovengrens vereiste dekkingsgraad
Oorspronkelijke beleggingsbeleid	120%	135%
De-Risking stap 1	115%	130%
De-Risking stap 2	110%	125%
De-Risking stap 3	102%	112%
De-Risking stap 4	101,5%	109%

De bandbreedtes voor de vereiste dekkingsgraad zorgen ervoor dat Mars Pensioenfonds voldoende beleidsruimte heeft om eventuele wijzigingen door te voeren die nodig kunnen zijn op grond van veranderende marktomstandigheden. Als het waarschijnlijk is dat deze bandbreedtes worden overschreden overlegt Mars Pensioenfonds met de sponsors en de Ondernemingsraad.

6.2 Risicohouding voor de Eindloonregeling: lange termijn

De risicohouding voor de lange termijn resulteert in drie ondergrenzen die van belang zijn voor de haalbaarheidstoets. Deze grenzen zijn:

	Pensioenfonds
Ondergrens voor de mediaan van het verwachte pensioenresultaat, uitgaande van de vereiste dekkingsgraad	90%
Ondergrens voor de mediaan van het verwachte pensioenresultaat, uitgaande van de werkelijke dekkingsgraad	90%
Maximale afwijking met betrekking tot de mediaan in geval van een negatief scenario (5 ^e percentile)	25%

Het Bestuur heeft deze ondergrenzen vooraf vastgesteld door een kwalitatieve beoordeling en in overeenstemming met de risicohouding. De kwantitatieve analyse zal plaatsvinden in de haalbaarheidstoets.

6.3 Risicohouding van de MUP / MSP-regeling

Mars Pensioenfonds heeft een MUP / MSP-regeling voor de medewerkers in dienst van de sponsors, die na 31 december 2003 in dienst zijn getreden en die zijn vrijgesteld van het verplichte lidmaatschap van de pensioenregeling van de Stichting Bedrijfstak-pensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie. De regeling bestaat uit twee delen, de MUP en de MSP regeling. De MUP-regeling is het relatief veilige deel omdat het een gegarandeerd minimum rendement van 0% heeft. Het MSP-deel wordt belegd op basis van het lifecycle principe (of een zelfselectie van de aangeboden beleggingsfondsen) en heeft geen garanties met betrekking tot het beleggingsrendement.

Deelnemers in de MUP / MSP-regeling hebben een relatief hoog inkomen. De pensioenpremies zijn voldoende voor een adequaat pensioenresultaat, rekening houdend met de huidige marktomstandigheden. Dit leidt tot de conclusie dat deelnemers behoorlijk wat risico kunnen dragen.

De risicohouding voor de opbouwfase van het DC-plan wordt gekwantificeerd in een 'maximaal toegestane afwijking' voor de pensioenuitkering op de pensioendatum in een pessimistisch scenario. Het verschil wordt berekend als het verschil tussen de pensioenuitkomsten in het verwachte scenario (50^e percentiel) en het pessimistische scenario (5^e percentiel). Deelnemers die van plan zijn om een variabele uitkering te kiezen (en voor wie daarom de lifecycle voor de variabele uitkering wordt toegepast) hebben een hogere risicotolerantie.

De 'maximaal toegestane afwijking' voor beide lifecycles wordt weergegeven in de onderstaande tabel. De weergegeven afwijking is voor actieve deelnemers.

Leeftijdsklasse	Maximaal toegestane afwijking vaste uitkering	Maximaal toegestane afwijking variabele uitkering
Jonger dan 40	56%	56%
41 – 45	52%	53%
46 – 50	48%	50%
51 – 55	44%	47%
56 – 60	38%	42%
61 – 65	30%	37%
Ouder dan 65	20%	30%

Mars Pensioenfonds toetst het beleggingsbeleid en de lifecycles periodiek (ten minste om de drie jaar) of wanneer het Bestuur van Mars Pensioenfonds heeft vastgesteld dat er een belangrijke wijziging is opgetreden (bijvoorbeeld met betrekking tot bijdragen aan de regeling of voor de lifecycles). De scenario-set die hiervoor wordt gebruikt, is de scenario-set die DNB elk kwartaal publiceert voor de haalbaarheidstoets.

Als de resultaten van de toets niet voldoen aan de criteria voor de risicohouding, raadpleegt Mars Pensioenfonds de sociale partners, hetzij om de lifecycles (en) of de risicohouding aan te passen.

De haalbaarheidstoets is uitgevoerd in Q3 / Q4 van 2017. Voor alle leeftijden liggen de resultaten van de lifecycles binnen de maximaal toegestane afwijking. En hoewel de beleggingen van de MUP-regeling vanaf 2018 zullen worden beïnvloed door het De-Risking beleid, hoeft de risicohouding niet te worden gewijzigd in de eerste twee De-Risking stappen.

Voor deelnemers die willen afwijken, is het mogelijk om de optie Zelf Beleggen te kiezen. Een deelnemer die voor deze mogelijkheid kiest, wordt geattendeerd op de risico's en wordt gevraagd naar zijn risicoprofiel.

Mars Pensioenfonds informeert en adviseert deze deelnemers jaarlijks over de beleggingsmix in relatie tot hun risicoprofiel.

De risicohouding voor de MUP / MSP-regeling is van toepassing op de opbouwfase (vóór pensionering). Na pensionering kopen deelnemers pensioen in bij een verzekeringsmaatschappij of mogelijk deels binnen Mars Pensioenfonds. In het laatste geval worden de deelnemers onderdeel van de risicohouding voor de Eindloonregeling.

7. Risicomanagement

Het algemene risicomanagementbeleid van Mars Pensioenfonds is vastgelegd in een risicobeleidsverklaring die de belangrijkste risico's voor Mars Pensioenfonds identificeert en hoe deze risico's zullen worden beheerd.

- 7.1 Risicoprofiel: Het doel van het beleggingsbeleid is om het verwachte rendement van de beleggingen van Mars Pensioenfonds op de lange termijn te maximaliseren, afhankelijk van de beheersbaarheid op een acceptabel niveau, het risico dat er onvoldoende activa zullen zijn om de pensioenen van de deelnemers te betalen of te voldoen aan de verplichtingen van Mars Pensioenfonds. Uit de laatste ALM-studie is de risicodoelstelling voor de beleggingsportefeuille vastgesteld als een niveau van de dekkingsgraad volatiliteit van 13,5%, met een bandbreedte van 10% -16%.
- 7.2 Het Bestuur erkent dat het belangrijkste risico van Mars Pensioenfonds is dat het mogelijk onvoldoende beleggingen heeft ten opzichte van de technische voorzieningen ('dekkingsgraadriscico'). Het

pensioenbestuur heeft een aantal risico's geïdentificeerd die de dekkingsgraad van Mars Pensioenfonds kunnen verslechteren en dus kunnen bijdragen aan het dekkingsgraadrisico. Dit zijn de volgende:

- Het risico van een significant verschil in de gevoeligheid van activa en passiva als gevolg van veranderingen in financiële factoren ("mismatch-risico"). Het pensioenbestuur en zijn adviseurs hebben dit mismatch-risico in overweging genomen bij het bepalen van het beleggingsbeleid. Het Bestuur realiseert zich dat een outperformance van het rendement van de minimale risicopositie op lange termijn, niet kan worden bereikt zonder risico te nemen.
- Het risico dat de demografische ontwikkeling kan verschillen van de redelijke demografische veronderstellingen die in de ALM-studie zijn gebruikt.
- Het risico van een tekort aan liquide middelen ten opzichte van de directe verplichtingen van Mars Pensioenfonds (in termen van directe betalingen) ('kasstroomrisico'). Het Bestuur en zijn adviseurs zullen de kasstromen van Mars Pensioenfonds beheren, rekening houdend met de timing van toekomstige betalingen om de waarschijnlijkheid dat dit gebeurt te minimaliseren.
- Het risico dat het rendement op de beleggingscategorieën waarin is belegd, achterblijft bij het verwachte rendement dat door het Bestuur is vastgesteld toen het beleggingsbeleid werd vastgesteld ("marktrisico"). Om dit risico te beperken heeft het Bestuur gekozen voor een passend, gediversifieerd beleggingsbeleid.
- Het falen door de vermogensbeheerders om het beleggingsrendement ten opzichte van de benchmark te behalen, zoals werd vastgesteld door het Bestuur ('managerrisico'). Dit risico wordt door het Bestuur en zijn adviseurs zowel bij de aanstelling van de vermogensbeheerders als op continue basis gemonitord. Om dit risico te beperken heeft het Bestuur bovendien meerdere vermogensbeheerders gekozen om het managerrisico te diversifiëren.
- Het niet spreiden van beleggingsrisico inclusief valutarisico ("het risico van gebrek aan diversificatie"). Het Bestuur en zijn adviseurs hebben met dit risico rekening gehouden bij het bepalen van het beleggingsbeleid van Mars Pensioenfonds. Het beleid is om valutarisico's af te dekken wanneer dit praktisch mogelijk is. Hedging is gebaseerd op onze beleggingsveronderstelling dat valutarisico's niet beloond worden op een lange termijn basis.
- De mogelijkheid dat de sponsor van Mars Pensioenfonds failliet gaat ('convenantrisico'). Het Bestuur en zijn adviseurs hebben dit risico in overweging genomen bij het bepalen van het beleggingsbeleid en hebben met de sponsor overleg gepleegd over de geschiktheid van het voorgestelde beleid. Bovendien wordt dit risico ook beheerst door het afsluiten van de Uitvoeringsovereenkomst met de sponsor. Het Bestuur zal bij het vaststellen van de mismatch in de ALM studie rekening houden met een potentiële financiële zwakte van de sponsor.
- Het risico van fraude, slecht advies of nalatigheid ("operationeel risico"). Het pensioenbestuur heeft geprobeerd dit risico tot een minimum te beperken door ervoor te zorgen dat alle adviseurs en externe dienstverleners voldoende gekwalificeerd en ervaren zijn, dat in alle contracten voor ontvangen professionele diensten passende compensatieclausules zijn opgenomen en dat de juiste governanceprocessen zijn geïnstalleerd.

Vanwege het complexe en onderling samenhangende karakter van deze risico's beschouwt het Bestuur de meerderheid van deze risico's op een kwalitatieve, in plaats van kwantitatieve, manier als onderdeel van elke formele evaluatie van het beleggingsbeleid. Sommige van deze risico's kunnen ook expliciet worden gemodelleerd tijdens dergelijke beoordelingen.

Het beleid van het Bestuur is om deze risico's waar mogelijk per kwartaal te monitoren en waar mogelijk deze risico's kwantitatief te monitoren. Het pensioenbestuur ontvangt driemaandelijke rapportages waaruit blijkt:

- De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad van Mars Pensioenfonds en redenen voor wijzigingen van de dekkingsgraden
- Performance versus de beleggingsdoelstelling van Mars Pensioenfonds
- Performance van de vermogensbeheerders versus doelstellingen
- Significante problemen met de vermogensbeheerders die van invloed kunnen zijn op het vermogen om de performance doelstellingen te behalen die zijn vastgesteld door het Bestuur.

7.3 Risico's verbonden aan de gegeven mandaten en de performance van individuele vermogensbeheerders worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig of wenselijk zullen wijzigingen worden aangebracht op advies van de strategische beleggingsadviseur. De strategische beleggingsadviseur zal ook de totale dekkingsgraadvolatiliteit van de totale beleggingsportefeuille volgen en erover rapporteren. De investeringsstrategie mikt op een dekkingsgraadvolatiliteit van 13,5%, met bandbreedtes van 10-16%. De gedefinieerde bandbreedtes van de beleggingscategorieën zijn consistent met deze bandbreedtes. De strategische beleggingsadviseur zal adviseren over de

benodigde maatregelen in het geval dat de vastgestelde bandbreedtes worden overschreden. De verschillende dimensies van beleggingsrisico, zoals liquiditeitsrisico, kredietrisico, valutarisico en concentratieisico, worden vastgelegd en beheerst door de vastgestelde (sub) beleggingscategorieën, omvang en bandbreedtes en structuur van beleggingsmandaten.

- 7.4 Operationele risico's die samenhangen met het aanhouden van activa worden beheerst door prudente regelingen voor bewaring door derden en via interne operationele procedures die zijn vastgelegd in een handboek met operationele procedures.
- 7.5 Pensioenuitkeringen en kosten worden voornamelijk betaald uit reguliere inkomsten uit de beleggingen van Mars Pensioenfonds en uit bijdragen van de sponsors. Mars Pensioenfonds houdt een adequaat deel van voldoende liquide beleggingen aan.
- 7.6 In de Uitvoeringsovereenkomst zijn de afspraken tussen Mars Pensioenfonds en de sponsor vastgelegd met betrekking tot het risico dat het vermogen van Mars Pensioenfonds lager zal zijn dan de pensioenverplichtingen en dat Mars Pensioenfonds bijgevolg het vereiste vermogen onder het FTK niet haalt. In het herstelplan staan de maatregelen vermeld die zullen worden genomen om tekorten in de vermogen van Mars Pensioenfonds te elimineren en in lijn te brengen met de pensioenverplichtingen. Mars Pensioenfonds zal hiertoe ten minste elk jaar het herstelplan actualiseren.

8. Uitoefening van rechten verbonden aan beleggingen

Met betrekking tot de uitoefening van rechten (inclusief stemrechten) verbonden aan de beleggingen van Mars Pensioenfonds, heeft het Bestuur, in voorkomend geval, de vermogensbeheerders van Mars Pensioenfonds de vrijheid gegeven om die rechten uit te oefenen, met het oog op de doelstellingen uiteengezet in deze Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen en, onder voorbehoud daarvan, zoals uiteengezet in de mandaten van de beheerders. Het Bestuur heeft derhalve geen aanvullend beleid met betrekking tot de uitoefening van rechten verbonden aan de beleggingen van Mars Pensioenfonds.

9. Review

De aanbieder van performance meting analyseert de performance van iedere vermogensbeheerder en zal hierover regelmatig rapporteren aan het Bestuur. De strategische beleggingsadviseur zal commentaar geven op deze rapportages en issues aan het Bestuur voorleggen. Mars Pensioenfonds zal deze Verklaring ten minste één keer in de drie jaar herzien. Hij zal ook onmiddellijk worden herzien na een belangrijke wijziging in het beleggingsbeleid.

10. Communicatie

Mars Pensioenfonds zal deze Verklaring samen met de ABTN indienen bij De Nederlandsche Bank (DNB) binnen twee weken na de ratificatie van de ABTN door het Bestuur. Mars Pensioenfonds dient ook elke wijziging van de Verklaring binnen twee weken bij DNB in. De Verklaring is tevens te raadplegen op de website van Mars Pensioenfonds.

11. ESG

Mars Pensioenfonds omarmt ESG als belangrijke factor die in het beleggingsbeleid moet worden meegenomen. Erkend wordt echter dat er behoorlijk wat onderzoek nodig is om beter te begrijpen hoe ESG het risico- en rendementprofiel van het beleggingsbeleid van Mars Pensioenfonds zal beïnvloeden. Dit onderzoek is belangrijk gezien de fiduciaire verantwoordelijkheden van Mars Pensioenfonds.

Aangezien alle beleggingen worden beheerd door externe managers, vindt de implementatie van het ESG-beleid bovendien plaats via deze externe mandaten.

Mars Pensioenfonds heeft een ESG-beleid aangenomen dat rekening houdt met het bovenstaande en wordt gekenmerkt door onderzoek en dialoog met de vermogensbeheerders van het fonds.

Mars Pensioenfonds heeft in 2019 een uitgebreide vragenlijst afgegeven aan alle vermogensbeheerders. Daaruit bleek dat maar liefst 86% van de beleggingen van Mars Pensioenfonds al onder een ESG-beleid valt. Het beleid voor 2020 omvat concrete acties om de ESG-effectiviteit binnen het beleggingsbeleid te bevorderen.